

عنوان مقاله:

تحلیل و بررسی تطبیقی مستندات قرآنی حکم حکومتی در آرای تفسیری امام خمینی و شهید صدر

محل انتشار:

دوفصلنامه آموزه های قرآنی، دوره 17، شماره 27 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

مجید بیگی - دانشجوی دکتری مدرسی معارف اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی

علی کربلایی پازوکی - دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی

خلاصه مقاله:

امام خمینی و شهید صدر در اثبات حجیت حکم حکومتی، به طور مشترک به دو آیه یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم و النبی اولی بالمومنین من انفسهم، و به طور اختصاصی به چند آیه استناد جسته اند. در اندیشه امام خمینی، پیامبر اکرم (ص) دارای چند شان می باشد: الف- شان نبی مبلغ احکام الهی، ب- شان حاکم اسلامی، ج- شان قضاوت و مقام فصل الخطاب. پیامبر اکرم (ص) بدان جهت که در شان نبوت، تنها مبلغ احکام خداوند است، نهی و امری از جانب خود ندارد و تمامی اقوال وی کاشف از فرامین و دستورات خداوند است. لذا در آیه واطیعوا الله واطیعوا الرسول، اطاعت از رسول اطاعت در احکام حکومتی ایشان است. با توجه به اینکه امام خمینی در گفتمان فقهی - سیاسی حکومت مستقیم فقیه به تحلیل آیات می پردازد، حاکم اسلامی به سبب اولی بالمومنین می تواند احکام حکومتی را بر احکام شرعی مقدم نماید و به سبب اطیعوا الرسول، مومنان موظف به اطاعت از وی می باشند. اما شهید صدر در گفتمان فقهی - سیاسی تحدید سلطنت به ارایه نظریه منطقه الفراغ پرداخته، می فرماید که اطیعوا الله در حوزه اطاعت از دستور خدا در احکام الزامی، و اطیعوا الرسول در حوزه دستورات غیر الزامی می باشد که رسول بر اساس شان حاکمیتی خود آن را صادر نموده است. در نگاه وی، حاکم به سبب اولی بالمومنین می تواند قوانین الزام آوری را برای مسلمانان وضع نماید، اما هرگز نمی تواند احکام شرعی را تعطیل یا متوقف سازد. توجه به شان نزول آیات و آرا و نظریات تفسیری، دیدگاه امام خمینی را در مقابل دیدگاه شهید صدر تقویت می نماید

کلمات کلیدی:

حکم حکومتی، قرآن، اطیعوا الرسول، النبی اولی بالمومنین، امام خمینی، شهید صدر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/795166>

